

මහඟු ගුණැති කහච

කහච වසරකට එක් වරක් පමණක් අප්‍රේල්, මැයි මාසවල වෙළඳ පොලේ සුළඟව දක්නට ලැබෙන රසවත් ව්‍යාංජන සාදාගත හැකි ගෙඩි වර්ගයකි.

Careya arborea Roxb. යන උද්භිද විද්‍යා නාමයෙන් හඳුන්වන කහච ගස Lecythidaceae කුලයට අයත්ය. මෙය ශ්‍රී ලංකාව, ඉන්දියාව, මියන්මාරය, මලයාව සහ ඇෆ්ගනිස්ථානය යන රටවල දක්නට ලැබේ. සිංහල භාෂාවෙන් "කහච" ලෙසත්; දෙමළ බසින් "කසඩ්ඩියා" ලෙසත්, හින්දි භාෂාවෙන් "කුමභි" ලෙසත්, ඕක්ගසට සමාන බැවින් ඉංග්‍රීසි බසින් "පතන ඕක්" ලෙසත් මෙය හන්වනු ලබයි.

තෙත් කලාපීය දේශගුණයට වඩාත් හිතකර කහච ගස මුහුදු මට්ටමේ සිට මීටර 1500 දක්වා වූ මහනුවර, මාතලේ, කැගල්ල, මාවනැල්ල, තෙල්දෙණිය යන ප්‍රදේශ වල සුළඟව හමුවේ.

මීටර 10 - 20 පමණ උසට වැඩෙන මෙය පතනශීලී ශාකයකි. වර්ෂයකට වරක් කොළ පැහැති පත්‍ර රත් පැහැයට හැරී පතනය වන අතර, ඊසාන දිග මෝසම් වැසි සමග අළුතින් දළ දමයි.

ඒවා දුඹුරු පැහැතිය. මෙම වර්ණවත්භාවය නිසාම ගෙවතු අලංකරණය සඳහා විසිතුරු ශාකයක් ලෙස ද යොදා ගනු ලැබේ.

පෙබරවාරි මාර්තු මාස වල රිකිලි අග පොකුරු වශයෙන් මල් හට ගනී. පෙනි හතරකින් යුත් කහච මලේ මුල්ම මණි පත්‍ර මංඩලය ගෙඩියට සම්බන්ධව ඇත. දෙවැනි වල්ල කේශර වසා කවාකාරව පිහිටයි. බොකුටු පෙනි කොළ පාට වේ. රෝස පැහැති මල් රේණු මල පිපීමත් සමග ඉහළට නැගී සිටින අතර පරවීමත් සමග කීලය ඉතිරි කර කෙමියෙන් ගිලිහී යයි. අප ආහාරයට ගනු ලබන්නේ මෙම කෙමියයි.

ප්‍රයෝජන

පහනශීලී ශාකයක් බැවින් විසිතුරු පැළෑටියක් ලෙස ගෙවතු අලංකරණය සඳහාත් යොදාගත හැකිය. කහට ශාකයේ ලිය ලා දුඹුරු පැහැතිය. කහට ලිය ජලය උරා නොගන්නා නිසා බොහෝ කාලයක් නොදිරා පවතින බැවින් සිල්පර කොට, දොර උලුවහු, ගෘහ භාණ්ඩ සෑදීමට බහුලව යොදා ගනු ලැබේ. ලිය ඔප දැමූ විට අලංකාර වෛරමයකින් යුක්තය. ශ්‍රී ලංකාවේ පැරණි ජන සමාජය තුළ මෙම ශාකයේ මල් හා ලපටි ගෙඩි වලින් සාදන ලද ව්‍යංජන ඉතා ජනප්‍රියය.

ඖෂධීය ගුණ

මිනිස් සිරුරේ නිරෝගී පැවැත්ම කෙරෙහි හිතකර වන ප්‍රතිඔක්සිකාරක (Antioxident) රැසක්

මෙම ශාකයේ පත්‍ර, පොතු, ගෙඩි හා මල් වල අඩංගු වේ. එම නිසා ශාකයේ විවිධ කොටස් රෝග රැසකට ආයුර්වේදයේ භාවිතා වේ. කැස්ස, සෙම් රෝග, පණුවන් නැසීම, වණ තුවාල හා සැරව ගෙඩි සුව කිරීම සඳහාත්, අපස්මාරය, සෙංගමාලය හා උණ රෝග සුව කිරීම සඳහාත් අයුර්වේද ප්‍රතිකර්ම වලදී මෙය බහුලව යොදා ගැනේ.

කටහඟා ආච. බී. ඩී. කේ. කේ. රත්නමලල
 කෘෂිකර්ම උපදේශක
 උද්‍යාන බෝග පර්යේෂණ හා සංවර්ධන ආයතනය,
 ගන්නෝරුව